

מענדל שמענדריק (וואס וויל זיך לאזען שמדען):
 זאגט מיר איך בעט אייך, איזאנאוויטש,
 וואס דארף איך עפעס אנטון ביי דער צערעמאניע?
 איזאנאוויטש: דאס קען איך אייך שוין
 נישט זאגען. ביי אונז קומט מען תמיד אין די וויסקעלעך!

מנדל השמנצ'יק (אשר החליט להתנצר): "אמור לי, בבקשה ממך, איזאנאוויטש, מה עלי ללבוש לטקס ההטבלה?"

איזאנאוויטש: "באמת אינני יכול לומר. אנחנו בדרך כלל לובשים חיתול!"

גלויה צבעונית מאוירת על ידי מנחם בירנבאום, ברלין, אוסף אילן רוט, הרצליה

Mendel (a potential convert): "Please tell me, Ivan Ivanovich, what should I wear to my baptism?"

Ivan Ivanovich: "I really couldn't tell you, we generally wear a diaper!"

Color postcard by Menachem Birnbaum, Berlin, collection of Ilan Roth, Herzliya

הגיגונים שלנו זוג של היום מהרובע היהודי

לא מתוארך, גלויה, 10x14, אוסף אילן רוט, הרצליה

Our Mores A Contemporary Couple from the Jewish Quarter

undated, postcard, 10x14, collection of Ilan Roth, Herzliya

- "למה אתה לא מכבס את הצווארון שלך?"
 - "מה, אני המשרת שלו?!"

גלויה צבעונית מאוירת על ידי מנחם בירנבאום, ברלין, אוסף
 אילן רוט, הרצליה

- "Why don't you clean your collar?"
 - "What am I, its *mesharet* (servant)?!"

Color postcard by Menachem Birnbaum, Berlin,
 collection of Ilan Roth, Herzliya

– פֿאַרוואס פּוצטו נישט אב דײַן רעקעל?
 – וואס בין איך אויף איהם? א משרת?

לשנה טובה
 תבת בו
 די אלטע כלה.

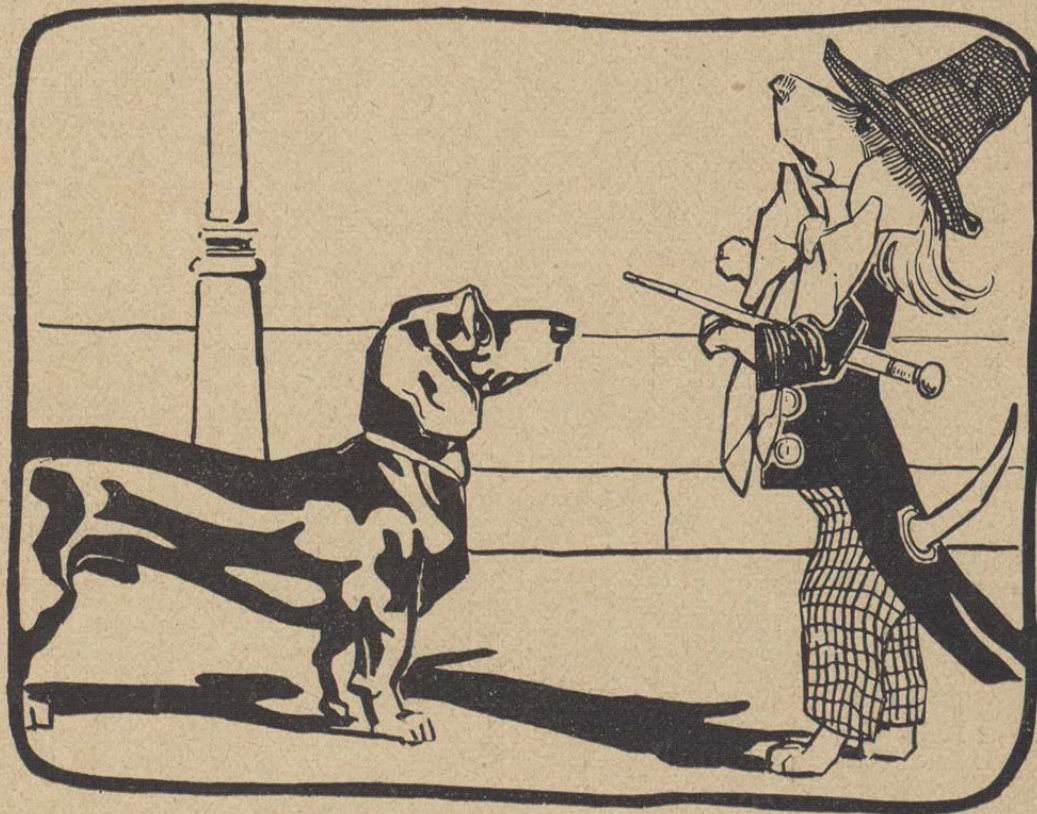
פאועל וואלדימיראוויטש: ווען זענט איהר געווארען זיך כלה?
 רבקה מינסקער: אום פסח.
 פ.ו.: וואס איז דאס פסח?
 ר.מ.: דאס איז געווען דעמעלט, ווען די יודען זענען ארויס פון
 מצרים.
 פ.ו.: גאט מינע און לאנגע צייט, און נאך נישט חתונה געהאטן!

הכלה הזקנה

פבל וולאדימיראוויטש: "מתי הפכת להיות
 כלת?"
 רבקה מינסקר: "בפסח."
 פ.ו.: "מה זה הפסח הזה?"
 ר.מ.: "זה היה פעם, כשהיהודים יצאו
 ממצרים."
 פ.ו.: "אלוהים אדירים. זמן כה רב ועדיין לא
 התחתנת!"

The Elderly Bride

Pawel Woldimidovitch: "When did you
 become engaged?"
 Rivka Minsker: "On Passover"
 P.W.: "What is this Passover?"
 R.M.: "It happened once, a while ago,
 when the Jews left Egypt."
 P.W.: "Good Lord! Such a long time
 and you are still not married!"

„Wohin, Männe?“
 „Zum Hundemaskenball.“
 „Aha, wohl als jüdischer Künstler?“
 „Ne, dafür ist meine Krawatte nicht breit genug.“

- "לאן, בחור?"
 - "לנשף המסכות של הכלבים."
 - "אה, אני מבין, אתה מתחפש לצייר יהודי?"
 - "לא, העניבה שלי אינה רחבה דיה לשם כך."

שלומיאל, עיתון יהודי סאטירי מאויר, כרך 1, מס' 2 (1 בדצמבר 1903), עמ' 13

- "Where to, hubby?"
- "To the fancy-dress ball for dogs."
- "Oh, I see, [dressed up] as a Jewish artist, right?"
- "No, my necktie is not wide enough for that."

Schlemiel, *Illustriertes jüdisches Witzblatt* 1:2 (1 Dec. 1903): 13

אודות תיאורם של אפים של אמנים יהודים ולא-יהודים

מאת נתן זהובי

בכל התמונות המנציחות דמויות של יהודים, מתוארים בדרך כלל גם האפים היהודיים בכל הצורות והגדלים. ובצדק, כי האף – למרות כל המחאות – הוא חלק אינטגרלי של פנינו...

אולם כאן מצטייר ניגוד ברור בין האמנות היהודית והלא-יהודית. אצל האמנים הלא-יהודים, שאינם מעורבים מבחינה רגשית, האף משמש מוטיב ומודל, ואילו אצל האמנים היהודים משמש האף ביטוי לנפש ולתקווה של הסבל שהם חווים. הדבר נעוץ בצורת ההתבוננות בת אלפי השנים, בעיקר בעיסוק האינטנסיבי בנושא זה. ידו של האמן היהודי, בעל המעוף השמי, משלבת בתנופה את כל ההדגשים של הנפש העצמאית המסוכסכת לתוך אפו. וכדברי **בובר** "להיכן שהיהדות שלנו מסלסלת עצמה בתנועות בלתי רצוניות". כיוון שכל נושא האף היהודי בלתי נדלה, יש להשוות, לדוגמא, את הטיפול בנחיריים. הציירים הנוצרים דילגו מעל לנחיר מחוסר הבנה. בתמונות של אמנים יהודים ניתן לראות כיצד הם מתמקדים בחיבה בנחיר וכיצד הם משקיעים בנחיר את ליבם וחלק ניכר של השקפתם. אכן קיימת אמנות יהודית.

סאטירה על הדיונים באמנות יהודית במגזין "מזרח ומערב"
שלומיאל (ברלין, 1903)

Ost und West [East and West]
vol. III, issue 3 (March 1903)

On the Depiction of Jewish Noses by Jewish and non-Jewish Artists

by Nathan Sahuvi

All paintings showing Jewish figures usually depict also Jewish noses, in all forms and all sizes. Rightly so, since the nose happens to be – despite all objections – an integral part of the face – our face. Nevertheless, it [depicting noses] clearly highlights the contrast between Jewish and non-Jewish art. While for non-Jewish [artists], the nose is more of a subject-matter and model – with no emotional involvement on the side of the artist, for the Jewish artists it is the expression of their souls, of their own hopes – their own suffering. It is due to a way of looking at things that has been handed down for many thousands of years, but in particular to the intensive consideration given to the topic, that the artist's hand moves with a Semitic brush-stroke and works into the nose all the nuanced subtleties of a free, complex soul as well as [everything from] "wherever our Judaism, in unintentional movements, puckers up" (Buber). To take merely one aspect – since it is quite impossible to comprehend the Jewish nose in the full complexity of its nature – let us compare the treatment of the nostrils. The Christian artists passed this hole [/nostril] by uncomprehendingly. In the paintings of Jewish masters, we can see how they became absorbed in the nostril with loving care, and how they put a good deal of their worldview and all their heart into the hole [/nostril]. There is after all a Jewish art.

Sp spoof from the satiric magazine *Schlemiel* (Berlin, 1903)

Nach der Taufe Zeichnung von Ludwig Wronkow

„Ich möchte ein neues Testament haben, ich hab mein altes verloren.“

**אחרי ההטבלה לנצרות:
"אני מחפש 'ברית חדשה', איבדתי את הישנה שלי."**

איור מאת לודוויג ורונקוב לכריכה האחורית של שלומיאל, עיתון יהודי לבידור ואמנות, כרך 19/20 (1920)

**After the Baptism:
"I would like to have a New Testament, I lost my Old one."**

Drawing by Ludwig Wronkow
for back cover of *Schlemiel, Jüdisches Blätter für Humor und Kunst* 19/20 (1920)

Darwinistisches.

(Bekanntlich stammt der russische General Stössel von Juden ab.)

Wie aus Chajim Jossel — Chajim Stössel
werden könnte.

מתוך תורתו של דארווין
(הגנרל הרוסי שטסל היה, כידוע, ממוצא יהודי)

כיצד הצליח חיים יוסל להיהפך לחיים שטסל.

שלומיאל, עיתון יהודי סאטירי מאויר, כרך 2, מס' 10 (1 באוקטובר 1904), עמ' 89

Darwinist matters
(As is well known, the Russian General Stössel was descended from Jews)

How Chajim Jossel could become Chajim Stössel

Schlemiel, Illustriertes jüdisches Witzblatt II:10 (1 Oct. 1904): 89